
MRTVI I HRANJENI

VIKTOR IVANČIĆ

U svega par mjeseci, otkako je preuzeo dužnost ministra obrazovanja u Republici Hrvatskoj, Željko Jovanović uveo je dva nova predmeta u javne škole. Nastavi li istim tempom, do kraja mandata radišni će ministar ustanoviti kompletan novi školski program. Tada bi se lako moglo dogoditi da “tradicionalni” predmeti iz obrazovnog paketa, poput matematike, fizike ili biologije, postanu dio izborne nastave, koju će učenici pohađati ili bojkotirati prema vlastitome nahođenju, za razliku od novonastalih “odgoja” koje neće moći izbjeći.

Nakon što je inaugurirao “građanski odgoj” – ma što to značilo – ministar je Jovanović prije par dana na nekakvom skupu u Istri ponosno najavio kako će od septembra u svim školama biti rezervirana satnica i za “zdravstveni odgoj”, i to u sklopu obaveznog dijela nastave. Ambicija je da mladim naraštajima, objasnio je, “promijenimo prehrambene i tjelesne navike, te otklonimo loše navike kao što je pušenje”, a sve to potkrijepio rezultatima istraživanja i grozomornim statistikama prema kojima hrvatska mladež, eto, jede, pije i puši mnogo više nego što se to čini u civiliziranim dijelovima svijeta.

Naročito se ministar usredotočio na pretilost, istaknuvši kako je zadnji čas da se školskom stegom, kao najboljom vrstom medicinske prevencije, intervenira u prehrambeni javašluk i nered. “Ako pogledamo zdravstveno stanje naše nacije”, rekao je, “onda možemo vrlo lako uočiti da je jedan od velikih problema upravo problem debljine iz kojeg se posljedično razvije šećerna bolest, a kao rezultat toga i porast kardiovaskularnih bolesti.”

Da je poslije tako nadahnute govorcije ministar Jovanović kojim slučajem pojeo jabuku ili sirovu mrkvu, napravio dvadesetak sklekova, sjeo u službeni BMW i požurio prema Zagrebu, na zakazanu sjednicu Vlade, pa se onda pri brzini od 140 kilometara na sat zabio u kamion koji prevozi dvije tone svježih glavica kupusa, i

to tako snažno da vatrogasci i osoblje hitne pomoći stignu prekasno, da uspiju tek lopatama i šmrkovima ukloniti s asfalta rasuti kardiovaskularni sustav unesrećenoga, bila bi to vjerojatno dodatna snažna poruka za mladež i novi akcent u promidžbi popravljanja zdravstvenog biltena nacije: Slijedite primjer odgovornog ministra i umrite zdravi...

U svakom slučaju, inicijative ministra Željka Jovanovića i najave novih odgojnih praksi primljene su u Hrvatskoj s općim odobravanjem, bez ozbiljnijih disonantnih tonova. Tko još ne želi da nam djeca budu vitka i zdrava? Tko ne želi da se izobrazu u dobro odgojene građanke/građane što će sutra služiti dobrobiti zajednice? Tko još ne haje za naciju barem toliko da povede računa o njenome zdravstvenom stanju, kako fizičkom tako i mentalnom?

308

Ovaj potpisnik, za vruga, uzgaja ozbiljnu skepsu, što ste već mogli zaključiti po krajnje neumjesnom tipu slikovitosti u prethodnim pasusima. Dobronamjeran bi autor u najmanju ruku omogućio ministru Jovanoviću da sudar s kamionom punim glavica kupusa preživi, da se izvuče s ozljedama srednjeg ranga, na primjer s polomljenim rebrima ili potresom mozga, što će na kraju zaliječiti u rekordnome roku zahvaljujući zdravom organizmu, dobroj tjelesnoj kondiciji, uzornim prehrambenim navikama, plućima neokrznutim nikotinom i čeličnoj volji osviještenog građanina koji se želi što prije aktivno uključiti u tokove društvenog života.

Potpisnik je, dakle, po svemu sudeći pušač. Vrlo vjerojatno i konzument alkoholnih napitaka. Vrlo vjerojatno i terorist Al Kaide. A gotovo sigurno netko tko je u stanju bez grižnje

savjesti smazati duplu pljeskavicu s kajmakom, potom naručiti porciju baklava, i tako pokazati koliko mu je stalo do vlastitoga i nacionalnog dobra. Budući da ga pretjerana količina kalorija i štetnih tvari čini neuravnoteženim i pomalo paranoičnim, takvim da u dobrim namjerama prepoznaje zavjere, a u zdravim inicijativama maligne strategije, razmišlja ovako: Nije li sumnjiva država koja svojoj omladini ne osigurava besplatno obrazovanje, ali joj jamči prinudan odgoj?

Škola, kao autoritarna institucija s tiranskim pretenzijama, zadužena za to da “prenosi znanje” u paketu s obavezom bespogovorne poslušnosti, dovoljno je nepodnošljiva sama po sebi, a kamoli kada se još razglašava da postaje serviser države u ulozi Vrhovnog odgajatelja.

Makar to neće glasno priznati, ambicija je ministra Jovanovića, vizionarski zagledanog u budućnost, da potakne državnu proizvodnju poželjnih građana – adekvatnih pripadnika društva, kvalitetno profiliranih podanika – kako u fizičkome tako i u mentalnom smislu. Onih koji će biti u dovoljnoj mjeri “građanski odgojeni” i odani svetim načelima političke korektnosti da ne dovode u pitanje vladajuću ideologiju, te zdravstveno izdrilani tako da ne remete rutinu kapitalističke eksploatacije i ne opterećuju ionako preskupi sustav socijalne zaštite.

Stvari obično započinju organiziranom in-doktrinacijom da bi u jednome trenutku skrenule u zonu državne prisile. Nije teško zamisliti vrijeme kada će se zbog prekomjerne tjelesne težine ili izbjegavanja tjelovježbe isporučivati teške sankcije (o pušenju da i ne govorimo: već su aktualni prijedlozi prema kojima pušači

trebaju plaćati povećane stope zdravstvenog osiguranja, jer u protivnom mogu odjebati), kada će povećani krvni tlak biti razlog za negativnu ocjenu u školskoj svjedodžbi, dok će u zrejoj dobi već uredovati sudstvo i policija, o čemu je, primjerice, nadahnuto pisala Julie Zeh u romanu *Corpus delicti*.

Ideologija zdravlja odavno je poprimila svojstva nove religije, a sada država preuzima ulogu vladajuće crkve, gdje se nameće nadzor i zahtijeva pokornost, gdje život postaje samo drugi naziv za terapiju, gdje biološko trajanje i opstanak, umjesto da budu prepušteni volji pojedinca, trebaju biti podvrgnuti krutim vanjskim pravilima.

Pretili su već danas žigosani slično pušačima, te će im i u školi davati do znanja da će, nastave li učestalo posjećivati “McDonald’s” ili uživati u kadaifu i urmašicama, odsrljati u kategoriju socijalnog šljama, da će završiti među društvenim otpadom, a nitko se pretjerano ne uzbuđuje oko ciničnih okolnosti u kojima se odvija ovo prišivanje žutih zvijezda na rukave: proizvođači cigareta i nezdrave hrane, recimo, postaju sve moćniji segmenti nacionalnih ekonomija, dok su pušači i uživaoci kobnih kalorija svrstani u okužene – skupine koje treba disciplinirati da bi perspektivni fašizmi eksperimentalnim putem uvježbavali finese budućih vladavina.

Između dva prethodna pasusa ovaj je potpisnik sašio četiri knedle i popušio cigaretu, što ga ispunjava dodatnim nezdravim sumnjama i čini još destruktivnijim. Razmišlja ovako: Kada država radi na “otklanjanju loših navika” i poduzima mjere “za tvoje dobro” možeš biti siguran da ima skrivene agende. Kada se ostvari sinkronizirano djelovanje zdravstvenog i obra-

zovnog sustava – a oba su ustrojena na principima vojne subordinacije i emitiranja straha – možeš se kladiti da će ishod biti totalitarne prirode. E da – hrvatski ministar obrazovanja po struci je liječnik!

Potpisnik je, osim toga, upoznao metode modeliranja ljudskih bića još u mliječnim godinama, kada su ga, uz ostalo, u sklopu nastavnog gradiva botanike poučavali da je drug Tito ljubičica bijela. Kasnije je, zahvaljujući prosvjetnoj evoluciji, ista biljka u udžbenicima evidentirana kao korov, no ne možeš vratiti prohujalo djetinjstvo niti iznova pohađati školu.

Pod vodstvom brižnoga ministra Jovanovića odgojno-obrazovna policija očigledno širi prostor utjecaja. Nisu im dosta školska lektira ili nastava povijesti, osmišljene tako da ostvaruju propagandni umjesto obrazovnog učinka, to jest da djeluju kao vitaminski dodaci što će poboljšati “zdravstveno stanje nacije”. Nije im dosta ni crkveni vjeronauk u svjetovnim školama, koji sasvim lijepo koegzistira s intencijama tobože sekularne države. Potrebno je još discipline. Potrebno je još pripitomljavanja.

Stoga, djeco, pozor: nametanje obaveznog “odgoja” – kakav god on bio – samo je prvi čin u projektu oduzimanja osobne autonomije, kakvom ćete vjerojatno biti izloženi do kraja života. Nije li to razlog da se na vrijeme pojede nešto masno i štetno? Možda burek? Ili ipak hamburger s majonezom i kečapom?

Ideja zdrave ispaše jedan je od predložaka za okupljanje i kontrolu stada. Otpor – naime otkazivanje poslušnosti sustavu – prepušten je privatnoj inicijativi. Budući da smrskani ministar BMW uspijeva samo na literarnom planu,

preporučujem poslije sata “zdravstvenog odgoja” konzumirati visokokalorični sladoled s gustim čokoladnim preljevom. A što se opstanka u stadu tiče – travu je ugodnije pušiti nego jesti.

[Tačno.net, 04. 7. 2012; Peščanik.net, 07. 7. 2012.]